

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРАКТИКУМ
з дисципліни
«СОЦІАЛЬНЕ
ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Тернопіль

2022

Соціальне підприємництво: практикум / укл. Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Тернопіль, 2022

Практикум доцільно використовувати для проведення практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи з дисципліни „Соціальне підприємництво”.

Укладач:

Овсянюк-Бердадіна Олександра Федорівна, к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету

Відповідальний за випуск:

Шкільняк Михайло Михайлович, д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету

КЕЙС 1

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Магазин «Ласка» – перший благодійний магазин в Україні. Тут продаються як уживані речі, так і новий одяг від більш як двадцяти українських виробників, тим самим просувається та підтримується вітчизняна продукція. Близько 40% прибутку магазину йде на підтримку благодійних фондів. Левова частка (70-80%) принесених уживаних речей поширюється як гуманітарна допомога для тих, хто її потребує. За час існування проект передав 619 668 грн на благодійність та біля 159 тис речей тим, хто їх потребує. Благодійний магазин «Ласка» відкрито у серпні 2012 р. У проекті є як комерційна (продаж речей), так і благодійна складова. Засновниками магазину є автор ідеї Олена Клименчева, а також Ганна Уварова, Ганна Грищенко та Ганна Батуркіна. Спочатку це була онлайн-торгівля. Згодом було відкрито оффлайн магазин, чому сприяло отримання гранту від BiggggIdeafest, міні-гранту від програми обміну майбутніх лідерів (FLEX) «Рішення є» та акції Sunday БОРЩ. Загальна сума отриманих коштів складала 17 тисяч гривень. Перший оффлайн магазин відкрився на горищі київського бару «Фазенда». Засновниці проекту все робили самі – від ремонту приміщення, відбору одягу до ділового спілкування з партнерами. Речі приносили родичі, друзі, друзі друзів. На гроші, виручені за перший місяць офлайн-торгівлі дівчата встановили в Києві кілька велопарковок. Окрім основної комерційної діяльності тут проводились майстер-класи, тематичні вечірки, літературний гурток, заняття йогою на даху. Через півроку магазин переїхав у інше, більш зручне та просторе приміщення. До кінця 2013 р. команда доповнилася ще трьома продавцями. У 2015 р. благодійний магазин «Ласка» став переможцем в конкурсі «Кращі соціальні проекти України». У кінці 2015 р. було відкрито другий магазин «Ласка», а колектив зріс до 10 осіб. З лютого 2017 функціонує точка продажу магазину в ЦУМі. «Ласка» приймає речі у двох своїх магазинах, а також шукає можливості робити це в інших торгових точках. Наприклад, контейнери для збору речей встановлено в торгових центрах «SkyMall» та «OceanPlaza». Деякі компанії зголошуються допомогти у зборі речей, запрошують працівників «Ласки» розповісти про свою благодійну діяльність. Зараз у «Ласці» працює 15 осіб. Розвивається кілька напрямків діяльності:

- Продаж одягу, пошитого київськими дизайнерами;

- Продаж речей, що пожертвовані відвідувачами: одяг, взуття, аксесуари (капелюхи, шарфи, хустки, ремені), сумки, книги, прикраси, платівки, фотоапарати, предмети інтер'єру, меблі;
- Поширення уживаних речей серед тих, хто їх потребує;
- Виготовлення екологічних килимків людьми з обмеженими можливостями з одягу, який не підходить для прямого використання;
- Збір використаних батарейок для утилізації;
- Проведення лекцій та майстер-класів;
- Пакування подарунків;
- Надання послуг пральні самообслуговування. Прибутки благодійного магазину «Ласка» спрямовуються на:
 - Фінансову допомогу важкохворим дітям (фонд «Таблеточки» – близько 40% коштів, які перераховуються магазином на доброчинність);
 - Фінансування притулків для бездомних тварин (фонд Harry Raw, Гостомельський притулок для бездомних тварин – близько 25% доброчинних коштів);
 - Фінансова підтримка незахищених верств населення (проект «Життєлюб» для підтримки пенсіонерів, будинок престарілих «Перемога»);
 - Фінансування проекту, який займається благоустроєм Києва (соціальний проект «Дивовижні»);
 - Адресна допомога (оплата реабілітації дитини з діагнозом ДЦП);
 - Допомога речами учасникам АТО та переселенцям.

Соціальний проект «Діти» – авторський проект «Ласки», у рамках якого здійснюється соціальна адаптація випускників дитячих будинків через комунікативні тренінги, профорієнтацію, додаткову освіту. У планах «Ласки» – формування мережі магазинів, подальший пошук адресатів для благодійної допомоги, розвиток власного благодійного проекту соціальної адаптації підлітків.

КЕЙС 2

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Перше Антикафе Бердянська «ЧАС Є!» – відкритий творчий простір, призначений для культурного відпочинку, зустрічей, роботи та проведення дозвілля. Частина коштів, які надходять до закладу, витрачаються на фінансування соціальних проектів. Відкриття кафе відбулося у травні 2015 року. Ідея засновниці закладу Ксенії Клейнос та її однодумців полягала в створенні простору, де можна розважатися, самовиражатися, спілкуватися на цікаві теми, при цьому не вживаючи алкоголю. За рахунок спільно зібраних коштів було

орендовано приміщення, меблі, посуд тощо, Головним джерелом прибутку антикафе стала похвилинна оплата за перебування в ньому: перша година – 33 коп./хв. (20 грн/год.), друга та наступні – 25 коп./хв. (15 грн/год.). Іменинникам – вхід безкоштовний. Відвідувачам пропонуються безкоштовні чай, кава, печиво, цукерки, фрукти. Тут відбуваються лекції, семінари, майстер-класи, презентації, розмовні клуби, проводяться ігroteки, кіноперегляди, працює зручний коворкінг. Діє більше 20 програм різної соціокультурної тематики. Зокрема, працюють англійський та український розмовні клуби, проводяться психологічні та професійні тренінги та форуми, надається допомога в організації заходів для громадських активістів з інших міст, діє форум-театр, проводяться літературні читання, акустичні вечори, працює Відкритий Університет та Відкрита бібліотека. У кафе проходять Міжнародні Ресторанні дні та кулінарні майстер-класи. Ідея ресторанних днів, які одночасно проводяться у всьому світі кожні три місяці, полягає у тому, що на 24 години кожен бажаючий може перетворитися на ресторатора, шеф-кухаря або офіціанта, чи прийти як звичайний відвідувач. У «ЧАС Є!» тривалість ресторанного дня поки що обмежена чотирма годинами. Кафе діє як соціальний бізнес. Гроші, які надходять до закладу, стають джерелом фінансування соціальних проєктів. Наприклад, реалізується проєкт Urban Project Бердянськ, мета якого зробити місто цікавішим та затишнішим. У рамках цього проєкту проводяться курси з ландшафтного дизайну, створюються клумби та сквери, створюються арт-об'єкти, мурали, організуються флешмоби. Для дітей Бердянського дитячого інтернату закуплені настільні розвивальні ігри, проводяться ігroteки, влаштовуються свята, організуються зустрічі з цікавими людьми, проводяться благодійні акції.

У рамках проєкту «Творчість для інтеграції» проводяться акції за спільної участі різних категорій людей. Наприклад, організувалися спільні хенд-мейд майстер-класи для внутрішньо переміщених осіб та місцевих жителів. Для виставки виготовлених робіт було виділено спеціальну вітрину. Відвідувачі кафе мали можливість придбати ці вироби. Загалом було продано більше 300 виробів. Спільно з організацією «Noborders» «ЧАС Є!» проводив курси веб-розробки для переселенців та курси зі створення сайтів для громадських активістів. У лютому 2017 р. для тих, хто хоче розпочати роботу в ІТ-сфері на базі антикафе «Час Є!» фондом BrainBasket відкрито безкоштовні курси програмування за проєктом TechnologyNation. У планах на майбутнє – облаштування відкритого літнього кінотеатру. На базі антикафе планується зробити майданчик соціальних ініціатив, де кожен активний житель міста зможе прийти зі своєю ідеєю та разом із однодумцями втілити її в життя.

КЕЙС 3

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Соціальне підприємство «ГоРодина» – тепличне господарство на Львівщині з вирощування екологічно чистої продукції упродовж року. Соціальна складова: ресоціалізація, забезпечення роботою людей, що опинилися у складних життєвих обставинах. Ідея створення тепличного господарства належить колишньому безхатченку

Норіку (НверуВеміровичуОвакимяну), в минулому – мешканцю Спільноти взаємодопомоги «Емаус-Оселя». Ідея створення власного бізнесу народилась, коли Норік жив у спільноті і знайшла підтримку серед людей, які опікуються безхатченками. З територією під бізнес допоміг отець Олег Жаровський зі спільноти «Оселя». Він надав Норіку у використання батьківську земельну ділянку (0,6 га), що біля Львова та дозволив жити у батьківському будинку. Теплицю звели за кошти тодішнього психолога спільноти Володимира Ковалевського (голова Благодійного Фонду «ТЕРРА НОВА»). До створення підприємства Норік долучив своїх друзів з «Оселі». За 2 місяці вони звели теплицю та вирощують зелень (кінзу, кріп, петрушку), цибулю. При виробництві продукції не використовуються жодні хімічні сполуки. Налагоджується збут продукції, зокрема, ресторанам та кафе, що поблизу Львова. Товар пропонується за цінами, нижчими, ніж ринкові. «ГоРодину» підтримав Аналітичний центр «Інститут міста», що діє при мерії Львова, який співпрацює з Інститутом розвитку міста у Кракові за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Польщі. Ідея Норіка здобула перше місце та грошову допомогу на конкурсі Другої Школи соціального підприємництва від Інституту Міста. Інститут Міста закупив та надав у користування соціальному підприємству обладнання (теплицю, пічку, бензопилу, ваги, інструменти тощо) вартістю в 100 тисяч гривень. Якщо діяльність підприємства буде успішною, обладнання буде передане в його власність.

У лютому 2017 р. Норік брав участь у проєкті із самозайнятості, організованому ГО «Клуб ділових людей» за фінансової підтримки Міжнародної Організації зМіграції. Його бізнес-план, який передбачає поставку ще однієї теплиці вартістю 20 000 гривень, був схвалений. У «ГоРодині» планують вирощувати редиску, руколу, шпинат, розсаду капусти, печериці, посадити малину, ожину, розширити збут, зокрема, за рахунок супермаркетів, обладнати тандир для випічки лаваша. Розширення підприємства дозволить долучити більше соціально незахищених осіб до справи, надавши їм робочі місця. Чистий прибуток чекають через 1,5-2 роки. Зараз кошти витрачають на закупівлю насіння, дров, на зарплатню працівникам.

КЕЙС 4

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

«Рукомисли» – це соціальне підприємство, започатковане з метою створення робочих місць для соціально вразливих осіб і підтримання діяльності Центру «Жіночі перспективи», спрямованої на запобігання торгівлі людьми. Підприємство виробляє та реалізує вироби ручної роботи, а саме: вироби з цільного дерева, вироби в техніці валяння та розпис по тканині. З ініціативи громадської організації «Центр «Жіночі перспективи» 21 липня 2015 р. у Львові засновано соціальне підприємство, для допомоги у працевлаштуванні жінкам, які опинились у складних життєвих обставинах, у тому числі внутрішньо переміщеним особам (ВПО), які ризикують стати жертвами торгівлі людьми. Цей проєкт реалізується завдяки грантовим коштам, виділених представниками ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки урядів Норвегії та Канади. Назву підприємства вирішили пов'язати з рукоділлям і ремеслами: назвали спочатку «Ремеселами», а потім –

«Рукомислами». До складу соціального підприємства «Рукомисли» входять майстерня з обробки деревини та майстерня з валяння та розпису по тканині, планується створити майстерню по флористиці. Підприємство виробляє та реалізує прикраси ручної роботи, садово-паркову пластику (вироби з суцільного дерева), здійснює ремонт, відновлення, переробку та декорування одягу та меблів. На базі «Рукомислів» проводиться безкоштовне навчання з різних технік валяння, батіку, обробки дерева. Набір на безкоштовні курси оголошується за підтримки організації «The BEARR Trust» в рамках програми «Соціальне підприємництво – новий крок у нове життя». Крім професійного орієнтування надається психологічна та юридична допомога. Навчання пройшли більше 70 внутрішньоопереміщених осіб. Після нього вони можуть працювати у «Рукомислах» або вдома, реалізовувати свої вироби через підприємство, або створювати власний бізнес. У кінці 2016 р. на соціальному підприємстві працювало 9 людей. Основний шлях реалізації продукції підприємства – ярмарки у місті і поза його межами. Також продукцію можна замовити через Інтернет. 30% прибутку Інтернет-магазину перерозподіляється на соціальні програми Центру «Жіночі перспективи». Підприємство також проводить семінари, тренінги та майстер-класи з виготовлення виробів садово-паркової пластики, інших декоративно-прикладних та ужиткових витворів ручної роботи; організовує та проводить всеукраїнські та міжнародні симпозиуми по різьбі в дереві та камені, тренінги з арттерапії та працетерапії. «Рукомисли» беруть участь у Міжнародних та Всеукраїнських фестивалях.

КЕЙС 5

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Вінницький міжрегіональний центр професійної реабілітації інвалідів «Поділля» – один з 15 спеціальних закладів професійної реабілітації інвалідів в Україні, створений для вирішення проблеми професійної освіти і працевлаштування серед людей з інвалідністю. Центр заснований Міністерством соціальної політики України 3 лютого 2005 року. Призначенням Центру є підготовка людей з інвалідністю працездатного віком до професійної діяльності, відновлення працездатності та здобуття професії. Центр здійснює комплексну реабілітацію людей з інвалідністю, що включає здобуття професії, відповідно до медичних висновків та потреб на ринку праці, медичне спостереження, соціальну та психологічну підтримку. Директор Центру – Штогрин Роман Леонідович. Центр є державним закладом, але потребує допомоги як обласної влади, так і бізнес-структур. За час існування Центру його послугами скористались 2017 осіб, отримали свідоцтво – 1284, з них працевлаштовані 55%. Професійна реабілітація інвалідів у Центрі донедавна здійснювалася за 15 професіями (спеціальностями): бармен-буфетник, взуттєвик з індивідуального пошиття взуття, взуттєвик з ремонту взуття, візажист, стиліст, касир банку, кондитер, конторський службовець (бухгалтерія), кравець, лицювальник-плиточник, майстер манікюру, оператор комп'ютерного набору, оператор котельні, перукар-модельєр, флорист-озеленювач, швачка. У 2014 році додалися такі спеціальності як фотограф (фотороботи), ліфтер, в'язальниця трикотажних виробів з полотна, секретар керівника. На сьогодні професійна реабілітація здійснюється за 22 робітничими

професіями. Загальна кількість місць для одночасного перебування 100 осіб. Тривалість курсу реабілітації залежить від обраної професії і може складати від 1,5 до 12 місяців. Навчання та послуги (3-разове харчування, дозвілля, соціально-психологічна реабілітація, іногороднім – проживання у гуртожитку) інвалідам надаються безоплатно. У приміщеннях Центру розташовані: навчальні класи, 4 лабораторії, 14 навчально-виробничих майстерень, комплекс професійної реабілітації, бібліотека, їдальня, медичні кабінети. У Центрі працюють такі соціально-економічні підприємства: швейне підприємство, підприємство з ремонту та пошиття взуття, дільниця з приготування комплексних обідів та кондитерських виробів. Вінницький міжрегіональний центр реабілітації інвалідів «Поділля» – єдиний із 15 подібних закладів в Україні, що пройшов державну атестацію (січень 2017 р.) на 15 професій. Особам, які пройшли в Центрі професійну реабілітацію і здобули робітничу професію, видається свідоцтво державного зразка, надається допомога із працевлаштування. Це єдиний Центр в Україні, де проводиться інклюзивне навчання (у групі навчаються люди з інвалідністю, люди без інвалідності – за власний рахунок та безробітні, які перебувають на обліку в центрі зайнятості). У центрі перебувають слухачі із 24 областей України. У 2015 році заклад значно покращив надання послуг та розширив їх перелік, зокрема: розпочав навчання незрячих людей (за професією «Оператор комп'ютерного набору»); вдвічі збільшив кількість нечуючих людей, які успішно здобувають професії; перевиконав державне замовлення з набору слухачів (всього навчалось 322 людини, з них – 251 інвалід). Для збільшення конкурентоспроможності випускників у центрі удосконалили проходження виробничої практики, включили до навчального плану предмет «Техніка пошуку роботи». Центр активно взаємодіє із службами зайнятості, управліннями соціального захисту населення, підприємствами, які працевлаштовують людей з інвалідністю, постійно запрошують роботодавців, які відбирають кандидатів на роботу. Роботодавці на виконання нормативу робочих місць для інвалідів (квота 4%) замовляють у Центрі фахівців робітничих професій. У Центрі створено банк даних інвалідів, які бажають працювати та ведеться облік робочих місць, де вони можуть бути працевлаштовані. У 2015 р. вперше у Вінницькій області було проведено обласний конкурс «Соціально відповідальний роботодавець Вінниччини» для заохочення працевлаштування випускників з інвалідністю та створення позитивного іміджу роботодавців, які мають найкращі показники працевлаштування людей з інвалідністю. Центром вивчається досвід працевлаштування інвалідів в інших країнах та на початку 2016 р. розроблено власний проект зі створення Філії установи з транзитними робочими місцями. Транзитні робочі місця – це тимчасова робота людини на підприємстві відповідно до трудового договору, що дає можливість набуття практичних знань і досвіду, умінь та навичок за здобутою професією. У подальшому це полегшить працевлаштування, дозволить подолати бар'єр переходу від навчання до роботи, навчить працювати з клієнтами. Відповідно до проекту, впродовж 6 місяців випускники Центру зможуть удосконалювати свої професійні знання та виробничі навички на транзитних робочих місцях, тим самим посилюючи свою конкурентоздатність. На соціальному підприємстві можуть працювати такі підрозділи: салон краси (з наявністю робочих місць для перукарів, манікюрників, візажистів); майстерні ремонту та пошиття одягу, взуття (кравець, швачка, взуттьовик з ремонту взуття, взуттьовик з індивідуального пошиття взуття); майстерня флористичного дизайну (флорист); фотоательє (фотограф); кафе з реалізацією продукції власного виробництва (кухар, кондитер); задіяними стануть професії офісного службовця та адміністратора.

Комплекс соціальних підприємств працюватиме як госпрозрахунковий відокремлений підрозділ Центру. У перспективі він не потребуватиме жодних дотацій з бюджету, зможе самостійно забезпечувати свої потреби. Орієнтовна вартість проекту складає біля 6 млн грн. У планах дирекції, вивести заклад на самостійну господарську діяльність, яка дозволить заробляти власні кошти і спрямовувати їх на розвиток установи.

КЕЙС 6

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Громадська організація «Майстерні мрії» – центр денного перебування для дорослих людей з особливими потребами. Її метою є соціалізація людей з розумовою неповносправністю, навчання їх побутовим навичкам, проведення праце- й арт-терапії. У рамках майстерні запроваджується соціальне підприємництво з виготовлення трав'яних чаїв, що дасть змогу здобути фінансову незалежність. Автор ідеї та керівник ГО «Майстерня мрії» – Іванічева Ганна. Ідея відкрити «Майстерню мрії» та запровадити соціальне підприємництво з продажу фіто-чаю прийшла до Ганни та її однодумців не одразу. Спочатку була задумка заснувати Ресурсний центр, який би допомагав існуючим організаціям, що працюють з дорослими людьми з розумовою неповносправністю, знаходити фінансування, надавати юридичну допомогу тощо. Для здобуття власного досвіду запровадження та функціонування соціального підприємства було вирішено створити «Майстерню мрії», тим самим показати можливість відкриття подібних закладів у різних куточках України незалежно від грантодавців чи коштів від держави. Громадська організація «Майстерня мрії» була зареєстрована влітку 2015 р. з метою відкриття майстерні для дорослих людей з розумовою неповносправністю. Бюджет проекту становив 448 400 грн. Мета проекту – організувати майстерню, де б 10 людей з особливими потребами разом із асистентами працювали і займалися розвитком та реалізацією своїх здібностей. За задумом, це має бути соціальне підприємництво, яке за 2 роки вийде на рівень самоокупності. У жовтні 2016 р. було підписано договір про оренду приміщення. Участь у роботі Другої Школи соціального підприємництва від «Youth Entrepreneur ship Incubator» дозволила здобути кошти на придбання апарату з пакування чаю, за рахунок пожертвувань було умебльовано та обладнано приміщення. Майстерня почала роботу 23 січня 2017 р. і поки що відчиняє двері двічі на тиждень. Асистенти працюють із вісьмома особами з аутизмом та синдромом Дауна. У майбутньому 10 таких осіб зможуть п'ять днів на тиждень приходити з 10:00 до 16:00 та отримувати різні послуги з терапії, малювати, вишивати, виготовляти листівки, іграшки з фетру та спілкуватися. З ними будуть працювати 3 асистенти на постійній основі. Асистенти приходять до майстерні о дев'ятій годині, щоб підготувати приміщення, розпланувати день. О десятій приходять люди з особливими потребами. Спочатку йде обговорення, як у кого пройшов вечір. Потім вихованці виконують кожен свої обов'язки, готують їжу, після обіду – дивляться фільми, читають книги, займаються розвитком тих навичок, до яких у кожного з них є схильність. На сторінці «Майстерні мрії» у мережі Facebook ведеться рубрика успішних історій талановитих людей з особливими потребами. Ганна та її команда разом з вихованцями продають вітамінні фіточаї, споживання яких не потрібно

узгоджувати з лікарями. Чаї пакують у саморобні полотняні торбинки, на яких вихованці власноруч малюють через трафарет логотип майстерні, кріплять барвисті етикетки, вкладають у кожену торбинку побажання. У майбутньому планується вкладати невеличкі іграшки, зроблені руками вихованців. В залежності від сорту чаю, кожна торбинка буде прошита нитками певного кольору. У планах «Майстерні мрії» виробництво пакетованого чаю, сумішей для узварів, налагодження збуту продукції в ІТ-компаніях, фірмах, університетах тощо, відкриття подібних закладів у малих містах Львівщини.

КЕЙС 7

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Навесні 2016 р. благодійним фондом м. Вінниці «Подільська громада» започатковано соціальне підприємство – магазин «Місток». Товар в магазині – речі (нові або бувані у вжитку, але у гарному стані), що безкоштовно принесені їх власниками у магазин. Ці речі розсортовуються: приблизно 20% з них продаються у магазині, інші 80% віддаються нужденним безкоштовно. Всі виручені від продажу кошти (за винятком витрат на адміністрування магазину) ідуть на підтримку молодіжних ініціатив та на благодійність, а саме – на конкурси грантів для цікавих проєктів та нових ідей у м. Вінниця або індивідуальної допомоги людям, які потрапили у складну життєву ситуацію. У назву покладена ідея зведення містка між людьми, які мають що віддати і мають потребу допомагати іншим, та людьми, яким потрібна допомога в реалізації цікавих та корисних заходів. Магазин приймає та реалізує такі речі: одяг та взуття (жіночі, дитячі, чоловічі), книги, дитячі розвиваючі іграшки, аксесуари, елементи інтер'єру, прикраси, канцелярію. Окрім того, з одягу, непридатному для реалізації, плетуть килимки. Завдяки волонтерам проводяться фотосесії, після яких фото одягу виставляються на сторінці магазину у Фейсбукі для продажу. Купувати речі можна онлайн, у магазині та на ярмарках. Для тих, хто потребує, у магазинах передбачена можливість безкоштовно взяти речі.

КЕЙС 8

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Парк князів Сангушків. Мета проєкту – перетворення Парку Сангушків у «простір культури, відпочинку та розвитку»: трансформація занедбаного міського Парку у сучасну культурно-комунікативну платформу, майданчик для спілкування, навчання, розвитку, обміну ідеями та впровадження проєктів. Парк князів Сангушків (у минулому – парк ім. Михайлова, м. Славута, Хмельницька обл.) площею 15 га закладений у 1772 році княгинею Барбарою, дружиною князя Павла-Кароля Сангушка. У останні десятиліття Парк Сангушків знаходився у вкрай занедбаному стані. Було зруйновано всю

інфраструктуру та адмінбудівлі. Разом з тим, парк зареєстрований як пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення і охороняється законом України. Ідея відновлення Парку народилась у червні 2015 року серед молоді міста під час проведення Молодіжного форуму «CreativeWorkshop-party». Згодом зусиллями 10 громадських організацій та окремих підприємств була створена громадська ініціатива «РАЗОМ», головним завданням якої стало відновлення Парку. Очолив проект депутат Славутинської міської ради, голова робочої групи з питань відродження Парку Віктор Закурдаєв. До робочої групи з розвитку Парку входять небайдужі депутати, громадські активісти та підприємці. Щоб привернути увагу городян до занедбаного Парку та об'єднати громаду заради його відновлення громадською ініціативою «РАЗОМ» у серпні 2015 р. було започатковано проведення фестивалю «Парк. Мистецтво на руїнах». Під час підготовки до Фестивалю було залучено близько 60 тис. гривень. Проект фінансово підтримується міською владою, підприємцями, громадськими організаціями, грантовими коштами. У 2016 р. було залучено 250 тисяч гривень, на які запущено вільний WI-FI, частково оновлено танцювальний майданчик, дороблено сцену, встановлено лавочки та урни. Також було проведено електромережу потужністю 40 кВт для подальшого розвитку необхідної інфраструктури та залучення інших підприємців, які готові інвестувати у розвиток Парку. У травні 2016 р. відбулось урочисте відкриття літнього сезону у Парку, під час якого було проведено скайп-конференцію з мером м. Любартов (Польща), а творчі колективи Славути привітали польську громаду з днем Конституції Польщі. У 2016 також було проведено фестиваль «Парк. Мистецтво на руїнах». Окрім того, влітку 2016 р. на території культурно-освітньої платформи «Парк князів Сангушків» проводились майстер класи, виставки виробів майстрів, розважальні заходи, виступи творчої молоді, здійснювалося вільне обговорення ідей розвитку Парку. На початку 2017 р. на обговорення громади запропоновано варіанти реставрації центрального входу у Парку, створено петицію щодо перейменування Парку культури ім. Михайлова в Парк князів Сангушків. У 2017 р. планується підготувати програму розвитку Парку до 2020 року; розробити інноваційний урбаністичний проект Парку; сформувати креативний кластер «Парк Сангушків», який має стати креативним простором для культури, відпочинку та розвитку громади. «Парк Сангушків» має стати прикладом ревіталізації депресивних територій.

КЕЙС 9

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Суть проекту «Собачі вбиральні» полягає у тому, щоб заохотити власників собак прибирати за своїми тваринами у парках, скверах тощо, тим самим вирішувати проблему чистого довкілля. Бренд «ЛавГав» був заснований активістами ГО «Це наш Київ» з метою залучення коштів на обслуговування мережі «Собачих вбиралень», встановлених в парках і скверах Києва. Автором проекту «Собачі вбиральні» є Дмитро Федоренко – ініціатор створення ГО «Це наш Київ», засновник інформаційного ресурсу «НашКиїв.УА» та першої благодійної торгової платформи «muraHy.com». Перебуваючи за кордоном, Дмитро звернув увагу на те, що всі власники собак прибирають за своїми улюбленцями. Цьому сприяла наявність спеціальних конструкцій для собачих відходів та штрафи за недотримання порядку. В нашій країні за собаками прибирають менше 1% власників. На

початку 2015 р. у своєму дворі Дмитро прикріпив великий пакунок з пакетиками та заздалегідь висловив подяку сусідам за прибирання. Залишені пакети були використані, а згодом з'явилися нові, тобто люди були готові прибирати за своїми тваринами. Так народилася ідея створити проект «Собачі вбиральні», запущений навесні 2015 р. громадською організацією «Це наш Київ». Перші 5 конструкцій для відходів презентувалися у травні 2015 р. у рамках фестивалю «PRO місто» Протягом трьох літніх місяців у парках столиці громадські активісти розповідали власникам собак, яку шкоду приносять довкіллю неприбрані відходи їх улюбленців. Експеримент, проведений командою ГО «Це наш Київ» показав, що у місцях встановлення «Собачих вбиралень» кількість власників, які почали прибирати за своїми собаками, зросла на 20-50%. Якийсь час кошти на обслуговування встановлених конструкцій надавав інформаційний ресурс «Наш Киев.UA». Проте з часом, їх стало не вистачати, а очікуваної фінансової підтримки з боку міста та бізнесу не було. З метою залучення коштів для обслуговування мережі «Собачих вбиралень» активісти ГО «Це наш Київ» на початку 2016 року створили бренд «ЛавГав». Компанія «ЛавГав» є автором, офіційним розробником та постачальником конструкцій «Собача вбиральня». Сучасні контейнери відповідають європейським та американським стандартам технічно та з точки зору дизайну. Вони виробляються із сталі, стійкі до корозії, мають чіткі написи. Вартість однієї конструкції з доставкою в інше місто та встановленням складає 2500 грн, тоді як американський варіант коштує порядку 400 доларів. Крім того надаються послуги встановлення (з доставкою та отриманням дозвільних документів) та щомісячного обслуговування «Собачих вбиралень» на регулярній основі. «ЛавГав» виготовляє біопакети для прибирання за собакою, персональні диспансери зі змінними біопакетами, засіб для ефективного видалення кліщів та продає їх через мережу Інтернет. Проект «Собачі вбиральні» існує виключно за рахунок соціального підприємництва і приватних інвестицій. Ініціатива «Собачі вбиральні» спрямована як на власників тварин, так і на інших городян. Вона є інструментом розширення зони персонального комфорту кожного жителя. Майже третина прибутку підприємства спрямовується на закупівлю біопакетів і амортизацію обладнання у м. Києві. Кожна десята конструкція безкоштовно передається громадській організації «Це наш Київ» для розширення мережі. Станом на кінець 2016 р. в Києві встановлено понад 100 конструкцій з біопакетами і сміттєвими ящиками. До проекту активно долучаються громади й муніципалітети Одеси, Львова, Тернополя, Сум, Черкас та інших міст. Команда проекту виїжджає в регіони, проводить семінари, на яких ділиться напрацьованим досвідом вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища собачими відходами. «Собачі вбиральні» виграли тендер на системну поставку сорока «Собачих вбиралень» до Львова. Конструкції були протестовані замовником на функціональність, доступність споживачеві, вандалостійкість, на естетику зовнішнього вигляду і урбаністичну прозорість. У майбутньому планується продовжувати популяризувати бренд «ЛавГав», пропонувати продукцію «ЛавГав» не лише містам, а й різним комерційним організаціям, у тому числі ОСББ. Конструкціями зацікавилися не тільки на території України, а й за її межами. Також планується реалізувати громадський проект з ідентифікації тварин в місті. Сплата податків власниками зареєстрованих тварин дозволить фінансувати спеціальні зони виходу тварин, формувати квоти на вивезення та утилізацію органічного сміття комунальниками, мати якісні ветеринарні служби та муніципальні притулки для тварин.

КЕЙС 10

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Хрестоматійним прикладом соціального підприємця є Мухаммад Юнус, а соціального підприємництва – його дітище Грамін Банк. Назву можна перекласти на українську як «селянський банк». Незаможні селяни, не маючи можливості отримати кредит через офіційну банківську систему, позичали гроші у місцевих лихварів під непомірні відсотки, які не могли повернути і перетворювались у жебраків. Перші кредити обсягом по 27 доларів М. Юнус надав сорока жінкам із села Джобра із власної кишені під невеликі відсотки і без традиційних форм застави. Жінки повністю повернули кредит, а М. Юнус переконався в тому, що вони вклали отримані кошти в розвиток власної ресурсної бази, необхідної для отримання доходів. Маючи, наприклад, швейну машинку, жінки змогли шити одяг і отримувати заробітки, достатні для погашення кредиту, придбання продуктів харчування, навчання дітей і виходу з бідності. GrameenBank зміцнив свої позиції завдяки отриманню відсотків по позиках і потім приступив до перерозподілу капіталу з метою надання допомоги іншій групі жінок. GrameenBank виріс із невеликого локального експерименту у велику силу, досягнувши майже шести мільйонів позичальників у Бангладеш, продемонструвавши приклад для наслідування іншим мікрокредиторам, які обслуговують незаможних у різних регіонах світу. За роки свого існування GrameenBank перетворився в глобальну мережу інституцій із більше ніж 22 тисячами працівників. Розроблена М. Юнусом модель мікрокредитування була адаптована до особливих умов різних країн і культур, а мікрокредитування перетворилось у галузь світового масштабу. Організація та її засновник Мухаммад Юнус отримали Нобелівську премію миру в 2006 р.

КЕЙС 11

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

BRAC – міжнародна організація, заснована Фазл Хасан Абед в 1972 році після проголошення незалежності Бангладеш. Це найбільша неурядова організація, як з точки зору кількості працівників (111 тисяч осіб, 70% з яких – жінки), так і чисельності людей, яким в той чи інший спосіб була надана допомога (138 млн). BRAC присутній у всіх 64 районах Бангладеш, а також в інших країнах Азії, Африки, Північної та Південної Америки. Самофінансування діяльності організації знаходиться на рівні 70-80%. Це відбувається за рахунок роботи низки соціальних підприємств, які працюють у молочній та інших галузях харчової промисловості, мережі магазинів роздрібною торгівлі виробами ручної роботи із сільських майстерень під назвою Aarong, SeedandAgro, Chicken тощо. BRAC має представництва в 14 країнах світу. Найбільшими донорами організації є DFID, DFAT, TheGlobalFund, EKN/NOVIB, BRAC USA, EACI QATAR, UNICEF, FamilyHealthInternational 360. З'явившись у 1972 році в місті Силхет як Організація допомоги біженцям війни за незалежність від Пакистану, BRAC відновила 14 тисяч будинків і побудувала кілька сотень човнів для рибалок. Також в цей час були відкриті медичні центри і надавалися інші необхідні послуги населенню. Після повоєнної

відбудови BRAC зосередилася на проблемах бідності, безземельного селянства і захисту материнства. У 1974 року BRAC почала надавати позики населенню. До середини 1970-х років BRAC зосередилась на розвитку громад через програми розвитку, які включали сільське господарство, рибальство, кооперативи, сільські ремесла, освіта для дорослих, здоров'я і планування сім'ї, професійну підготовку для жінок і будівництво громадських центрів. Організація має значні досягнення в області боротьби з туберкульозом і діарезою.

КЕЙС 12

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

На початку 1980-х років дитячий правозахисник КайлашСатъярті (KailashSatyarthi), лауреат Нобелівської премії миру 2014 року (разом із МалалаЮсуфзай), побачив, як діти з бідних сімей ставали легкою здобиччю для трудових брокерів, які наймали працівників для різних галузей промисловості, в тому числі й для килимарства. Поневолені діти продавались власникам бізнесу, які змушували їх працювати по 12 і більше годин на день у жахливих умовах. Роздрібні торговці охоче брали красиві і недорогі килими, виготовлені дитячими руками. КайлашСатъярті розпочав боротьбу із трудовим рабством дітей із організації рейдів до компаній та виступів на захист дітей, сподіваючись, що він зможе привернути увагу до проблеми. Але згодом змушений був визнати, що цей підхід не зможе змінити систему. Остаточно він це зрозумів, коли повертаючись після чергового, досить успішного, рейду додому, побачив трудових брокерів, які сідають на поїзд із новими групами поневолених дітей. Звільнення 10, 20, навіть 200 дітей, не розв'язувало проблему, оскільки на їх місце приходили нові. Розмова із літньою жінкою підказала Сатъярті можливий шлях вирішення проблеми. Жінка розповіла, що придбала килим, не знаючи про те, як саме його було зроблено. Але як тільки вона дізналася, що він, ймовірно, був витканий працюючими дітьми, вона відчувала, що не має іншого виходу, окрім як викинути його. «Я дуже стара», – сказала вона – «але ти – молодий і повинен зробити щось, щоб я могла купити новий килим». КайлашСатъярті зрозумів, що ситуацію можуть змінити поінформовані споживачі, які б відмовлялися купувати килими, зроблені із використанням дитячої рабської праці, а натомість віддавали б перевагу відповідальному та свідомому виробнику. У середині 1990-х років він започаткував Рагмарк (Rugmark) (нині GoodWeaveInternational) – першу програму добровільного маркування килимів, що засвідчувало їх виробництво без використання дитячої праці. Сьогодні GoodWeaveInternational працює у всьому світі, забезпечуючи програму сертифікації, яка дозволяє компаніям, які проходять перевірку, мати маркування, що підтверджує, що їх продукт зроблений без експлуатації дитячої праці. Понад 130 килимових імпортерів і роздрібних торговців, включаючи Target, зобов'язались закупляти килими у виробників, сертифікованих за GoodWeave.

КЕЙС 13

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

АРОРО (скорочення від Anti-PersoonsmijnenOntmijnendeProductOntwikkeling – «розвиток продуктів виявлення протипіхотних мін») – зареєстрована бельгійська неурядова організація, яка готує гамбійських хом'якових («сумчастих») щурів для пошуку і виявлення протипіхотних мін та бацил туберкульозу. За допомогою щурів понад 8 мільйонів квадратних метрів землі очищено від близько 1000 мін. Щури також виявили понад 7000 хворих на туберкульоз, багато з яких не мали такого діагнозу від місцевих клінік. БартВітенс (BartWeetjens), засновник АРОРО дійшов висновку, що найбільша перешкода для очищення замінованих земних ділянок від наземних мін – висока вартість використовуваних технологій, які включали дороге устаткування і навчених собак. Для країн, нашіпованих мінами, придбати машини для розмінування було досить важко. Разом з тим, вага собак робила їх уразливими і збільшувала ймовірність вибуху мін. Розчищення мінних полів просувалося дуже повільно. БартВітенс тримав у дитинстві щурів як домашніх тварин і знав, що вони розумні і піддаються тренуванню. Їх можна навчити винюхувати міни. Окрім того, вони мають невелику вагу і навіть якщо пацюк стане на міну, детонації не відбудеться. На навчання кожного щура, яке триває близько 7 місяців, витрачається в середньому 7770 доларів. Це втричі менше, ніж на собаку. Після завершення навчального курсу щурів відправляють до різних країн, де є мінні поля. Неофіційна назва підготовлених щурів – «HeroRat» («щур-герой»). Підготовка щурів за даною програмою почалася у 1997 році в Бельгії, з 2000 року штаб-квартира АРОРО знаходиться у Танзанії. З 2003 року організація діє у Мозамбіку, де 30 щурів з початку проведення операції виявили 1500 мін і повернули населенню цієї країни 2,5 мільйона квадратних метрів (250 га) території. Країни та організації можуть скористатися послугами АРОРО, щоб очистити землю від мін із меншими витратами, ніж це було можливо раніше. BartWeetjens також навчив своїх щурів винюхувати туберкульоз у мокроті. Це дешева і доступна «технологія» дозволяє віддаленим, ізольованим клінікам у діагностуванні туберкульозу та отриманні пацієнтами вчасного лікування.

КЕЙС 14

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Ідея збору непотрібних підручників у студентів старших курсів та перепродажу їх за дешевою ціною першокурсникам виникла у студента Західного університету (Лондон, Канада) Кріса Янсена. У 2012 році він збирав гроші для компанії «Террі-Фокс» і звернув увагу на дорожнечу нових підручників, книжкові зібрання старшокурсників та на те, що студенти шукають дешевші книжки у букіністів. Так було зібрано перші 500 доларів. Проект набув подальшого розвитку після його обговорення із другом Томом Хартфордом. Разом хлопці взялися збирати та розповсюджувати використані підручники, а виручені кошти використовували для надання мікрокредитів підприємцям через онлайн мережу макрофінансових організацій «Ківа». Оскільки послуги почали користуватись значним

попитом, було вирішено налагодити продажі через мережу Інтернет. Бізнес-ідея стала популярною не лише у Західному університеті, але і в усій країні та за її межами. На початку 2014 року Кріс та Том створили підприємство, яке перетворилось на корпорацію і отримало спеціальний статус (B Corporation) як компанія, що діє в інтересах суспільства та довкілля, ставши першим подібним підприємством у Лондоні (Канада) та одним із упізнаваних підприємств такого типу – в країні. За даними сайту компанії, студентами було пожертвовано 250 тис. підручників, завдяки чому вдалось зберегти 3054 дерева. «Що для одного сміття, то для іншого – скарб» – цей девіз мотивує власників непотрібних вже підручників жертвувати їх на користь інших. Книжки, видані не раніше ніж 15 років тому, збирають через контейнери, встановлені на території 28 університетських кампусів Канади. Половина з них надсилається безкоштовно до університетів Східної Африки, 20% продається за дешевими цінами на території Канади, а 30% зібраних підручників, які вже є непридатними для використання, утилізується. Ідея посилати підручники до африканських країн з'явилася у Кріса під час його стажування у Кенії. Він помітив, що там не вистачає підручників і студенти обмінюються ксерокопіями часто вже морально застарілих джерел. Нині партнерами компанії є 7 кампусів зі Східної Африки. «Зробимо освіту правом, а не привілеєм» – ось девіз цього напрямку діяльності. Завдяки діяльності соціального підприємства якісною літературою та журналами було безкоштовно забезпечено 220 тис. студентів, які здобувають вищу освіту у Кенії. Команда проекту складається із 15 осіб та університетських послів з різних кампусів Канади, які працюють неповний робочий день. Компанія має офіс в Торонто та склад у Гамільтоні. Виручені від перепродажу підручників кошти скеровуються на видачумікрофінансових позик, пожертв для некомерційних організацій та соціально спрямованих студентських клубів. Поки що бізнес зосереджений лише у Канаді, в основному в провінції Онтаріо, але Кріс Янсен планує поширити його і на територію США.

КЕЙС 15

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

У країнах Африки, особливо у віддалених районах, постійно не вистачає лікарів і медсестер. Соціальні підприємці виявили, що парапрофесіонали, оснащені комунікаційними інструментами, можуть взяти на себе багато функцій із обслуговування хворих, вивільняючи лікарів-професіоналів для більш спеціалізованих та критичних випадків. Некомерційна організація MedicMobile («Мобільний медик») забезпечує працівників телефонами та необхідними додатками до них (FrontlineSMS і технологічні модулі). Програмне забезпечення MedicMobile дозволяє лікарям відповідати на запити щодо віддаленого лікування хворих, екстрено реагувати на загострення, визначати потрібні вакцини, координувати дитяче та материнське лікування, повідомляти про належні дози препаратів, з'єднувати ВІЛ-позитивних пацієнтів з групами підтримки, економити лікарям час і паливо, необхідні для візитів у віддалені села. MedicMobile працює в двадцяти країнах світу, в основному в Африці на південь від Сахари, а також в Азії, Латинській Америці і США. Його мобільні додатки використовують 8 тисяч лікарів і медсестер, які обслуговують близько 6 млн осіб. У 2014 році MedicMobile отримала премію за соціальне підприємництво від Фонду Сколла. Головою і співзасновником MedicMobile є Джош Несбіт (JoshNesbit). Раніше він також заснував кампанію з переробки

телефонів «НореPhones», в яку включилися мільйони американців. ДжошНесбіт тісно співпрацює з фондом Ашока, EchoingGreen, RainerArnhold і PopTechSocialInnovation. У 2011 році журналForbes назвав його одним з 30 провідних соціальних підприємців у світі.

КЕЙС 16

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Робота організації розпочалася у 2005 році. Ініціаторками її створення були бізнес-консультантки Емма Стюарт та Карен Меттісон, молоді матері та колеги, які хотіли працювати у вільний від догляду за дітьми час. Відчувши з власного досвіду, як важко знайти хорошу роботу та цілком реалізовувати свої професійні, залишивши попереднє місце роботи у зв'язку із народженням дитини, поєднувати свою професійну діяльність із новими родинними обов'язками, продовжувати розвиватися як особистість, ці жінки взялися допомагати таким, як вони. Спочатку це були безкоштовні онлайн добірки порад та настанов, форуми в Інтернеті, де жінки, котрі вже мали досвід пошуку роботи після перерви по догляду за дітьми, ділились секретами успіху. Потім у Лондоні почали організовуватися спеціальні семінари для жінок.

У 2007 році організація стала соціальним підприємством, що дало змогу захистити свою соціальну місію та працювати як бізнес-структурі з роботодавцями та владою на комерційних засадах. Модель виявилася такою успішною, що була рекомендована для запровадження на національному рівні. У 2012 році було створено онлайн сервіс для пошуку підробітку у вільний час. Те, що такий сайт був на часі, підтверджує кількість відвідувачів та учасників, яка впродовж трьох місяців після його появи в мережі сягнула більше 50 та 34 тисяч відповідно. З 2014 року працює сайт для роботодавців, які потребують працівників на неповний робочий день. Емма Стюарт взаємодіє з політиками, які формують громадську думку щодо зайнятості жінок, шукає спонсорів та нові ініціативи щодо поліпшення стану працюючих матерів. Карен Меттісон співпрацює з роботодавцями в різних сферах діяльності щодо розвитку системи гнучкого найму та збереження талановитих працівників. Результати роботи організації та її співзасновниць знайшли визнання з боку відомих організацій країни та були відзначені більше ніж десятком нагород за суттєву допомогу жінкам та інноваційну роботу у якості соціального підприємства. Усі напрями роботи, що проводяться організацією, стали частиною громадської організації Timewise Foundation, яка опікується проблемами розвитку ринку праці часткової зайнятості. Під егідою організації також працює компанія «Найми мене по-моєму»(HireMeMyWay), що здійснює пошук роботодавців, які потребують працівників на неповний робочий день та працівників, які шукають такої роботи.

КЕЙС 17

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

KivaMicrofunds – американська некомерційна організація, що надає можливість видавати безпроцентні позики безпосередньо від кредиторів позичальникам. Своєю місією Kiva вважає боротьбу з бідністю шляхом надання можливості підприємцям отримувати кошти на реалізацію ідей стаючи фінансово незалежними. Kiva досягла успіху завдяки створенню нової технології, яка дозволила робити раніше неможливі речі. Перш ніж МеттФланнері (MattFlannery) і ДжессікаДжекелі (JessicaJackley) створили платформу Kiva, кредитування дрібних позичальників у бідних країнах з боку невеликих кредиторів із багатих країн було майже неможливо. Потенційні кредитори не могли надавати кошти через мікрофінансові інституції. Натомість вони мали, дотримуючись благодійності, робити пожертви для неурядових організацій, які пропонують мікрофінансові програми у бідних країнах. Платформа Kiva створила технологію, що дозволила подолати ці бар'єри. Мікрокредитори з усього світу можуть надавати кредити розміром до \$25 для мікропозичальників у бідних країнах. Kiva управляє угодами, транзакціями, запитами, судовими витратами з допомогою своєї глобальної мережі фінансових інституцій, а через партнерів на місцевому рівні – перевіряє позичальників. Витрати на проведення операції різко впали, оскільки все більше кредиторів і позичальників почали використовувати платформу. Kiva користується коефіцієнтом погашення 98% з моменту свого заснування у 2005 році.

КЕЙС 18

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Вікторія Хейл, колишній вчений фармацевтичної компанії і штатний співробітник Управління з санітарного нагляду за якістю харчових продуктів та медикаментів (США), створила інститут OneWorldHealth (iOWN) для вивчення ситуації із фармацевтичними препаратами, які були розцінені як неперспективні для ринку розвинених країн і такими, що нездатні забезпечити прибуток у країнах, що розвиваються. Вона вирішила, що деякі лікарські засоби можуть бути перепрофільовані для боротьби з ендемічними хворобами в найбільш бідніших країнах світу. Першою мішенню для iOWN стала хвороба вісцеральний лейшманіоз або чорна лихоманка. Хвороба, що переноситься мухами, щорічно вражає півмільйона і вбиває 30 тисяч людей, головним чином у сільських районах Індії та Східної Африки. Люди помирали від цієї хвороби не тому, що хвороба невиліковна, а тому, що лікування було занадто дорогим. Хейл виявила препарат, який не був повністю розроблений, але робота над ним була зупинена. Вікторія Хейл вірила, що паромоміцин може бути використаний для лікування чорної лихоманки. Клінічні випробування в Індії підтвердили її припущення. Економія витрат на розробку лікарського засобу дозволила iOWN переконати уряд Індії зробити препарат паромоміцин доступним для тих, хто страждає на чорну лихоманку. OneWorldHealth була заснована в Сан-Франциско у 2000 році. 3 грудня 2011 року OneWorldHealth працює як міжнародна некомерційна організація

PATH (globalhealthorganization), яка ставить за мету здійснення перетворень у охороні здоров'я світу за рахунок інновацій. Організація працює з партнерами у всьому світі з метою виявлення потенційних нових лікарських засобів для лікування хвороб, що вражають вразливі групи населення, відстежує рівень доступності ліків для них, співпрацює з виробниками лікарських засобів, дистриб'ютерами.

КЕЙС 19

Проведіть критичний аналіз діяльності соціального підприємства, оцініть його сильні та слабкі ринкові позиції, можливості та перспективи діяльності

Понад 70% населення М'янми залежить від сільського господарства. Більшість селянських господарств мають невеликі наділи для ведення споживчого сільського господарства. Уряд країни, що важко виходить із тривалого періоду диктатури, не має ні фінансових ресурсів, ні можливостей для підтримки цієї категорії населення. Приватний бізнес, що входить до країни, свою увагу перш за все, зосереджує на більших і розвинутих господарствах, які спеціалізуються на рисівництві. Сільські невеликі ферми покинуті напризволяще, позбавлені інформації, спорядження, можливості навчання, здатні зменшити їх вразливість, підвищити продуктивність. Засновники ProximityDesigns були сповнені рішучості змінити існуючу ситуацію. У 2004 р. Джимом Тейлором (JimTaylor) та ДеббіАун Дін (DebbieAungDin) було відкрито регіональний офіс програми InternationalDevelopmentEnterprises, який у 2008 році став самостійною організацією ProximityDesigns. Головною метою організації є боротьба з бідністю серед селянських сімей у М'янмі за допомогою продуктів і послуг, спеціально розроблених для фермерів із низькими доходами. ProximityDesigns наймає професійних дизайнерів, інженерів і етнографів для розробки потрібних для селян недорогих і якісних пристроїв. Організація має дизайнерську лабораторію у М'янмі, яка тестує нові продукти і послуги. також ProximityDesigns надає гарантійну підтримку та послуги з ремонту техніки, вивчає задоволеність споживачів і ступінь поліпшення сімейних доходів. Недорогі Продукти ProximityDesigns продаються у М'янмі під брендом Yetagon і включають: ножні іригаційні насоси, що качають воду зі свердловин, річок, інших водойм; системи крапельного зрошення; портативні резервуари для зберігання води. Також організація надає консультативні послуги, які навчають фермерів недорогим і простим сільськогосподарським методам, що дозволяє збільшувати врожаї, захищати господарства від втрат, викликаних шкідниками, хворобами або зловживанням пестицидами. Окрім того, ProximityDesigns впроваджує сільські гуманітарні програми, що стимулюють розвиток інфраструктури і робочих місць. З 2008 року були реалізовані понад тисячу сільських проектів у постраждалих від циклону територій у дельті Іраваді і посушливої центральній області М'янми. Із дня свого заснування ProximityDesigns продала понад 110 тис. своїх виробів, які дозволили 400 тисячам селян істотно збільшити свої доходи. У 2012 році ProximityDesigns і його засновники отримали премію за соціальне підприємництво від Фонду Сколла.

